

Visszajelző dokumentáció

HÓDMEZŐVÁSÁRHELY POLGÁRMESTERI HIVATALÁNÁL

készített

PARTNEREK DÖNTÉSHOZATALBA VALÓ BEVONÁSÁRÓL

2009. NOVEMBER 25.

Visszajelző anyag

Hódmezővásárhely Polgármesteri Hivatala

részére

a **Corporate Values Kft.**

által készített

Partnerek döntéshozatalba való bevonásáról

Tartalomjegyzék

1.	A szervezetfejlesztési projekt előzményei.....	4
1.1	A projekt során vállalt feladatok	4
1.2	Elvárásaink a szervezetfejlesztéssel kapcsolatban	5
1.3	A szervezetfejlesztés során alkalmazott módszertan.....	6
2.	A partnerek döntéshozatalba való bevonásának vizsgálata	8
3.	Az önkormányzat partnereinek intézményesített bevonása	9
3.1	Polgármesteri kezdeményezések	9
3.1.1	Lakossági fórumok	9
3.1.2	Kisebbségi kérdések	10
3.1.3	Civil és gazdasági szenátus	11
3.1.4	Stratégia- és koncepcióalkotás.....	12
3.2	Oktatásügy	14
3.2.1	Hátrányos helyzetűek integrációja.....	15
3.3	Városfejlesztés.....	16
3.4	Bizottsági működés.....	19
3.5	Hódmezővásárhely Városáért Közalapítvány	21
3.6	Egyházak, mint partnerek	21
3.6.1	Temető karbantartás	21
3.6.2	Oktatásügy	22
4.	Önkormányzaton kívülről jövő kezdeményezések	24
4.1	Kisebbségi referens kapcsolattartása	24
4.1.1	Kisebbségi önkormányzat és érdekképviselői szervezetek	24
4.1.2	Egyházak.....	26
4.2	Tanoda program.....	26
4.3	Olvasókörök.....	27
4.4	Egyéb kezdeményezések.....	27
5.	Összegzés.....	28
6.	Vállalásaink teljesülése	31

1. A szervezetfejlesztési projekt előzményei

Az Európai Unió 2008-ban meghirdetett ÁROP (Államreform Operatív Program, ÁROP-1.A.2/B-2008-0005 „A Hódmezővásárhely Megyei Jogú Város Polgármesteri Hivatalának szervezetfejlesztése”) programja keretében Hódmezővásárhely Önkormányzata pályázati támogatást nyert a Polgármesteri Hivatal hatékonyságának javítását célzó szervezetfejlesztési tevékenység lefolytatására.

A tevékenység pályázatban meghatározott célja új szervezési-működési kultúra széleskörű elterjesztése a polgármesteri, illetve körjegyzőségi hivatalokban elsősorban a stratégiai menedzsment, az eredményességi szemlélet, a felügyelt intézmények felé a jó gazda hozzáállás és a költséghatékonyság megerősítésével.

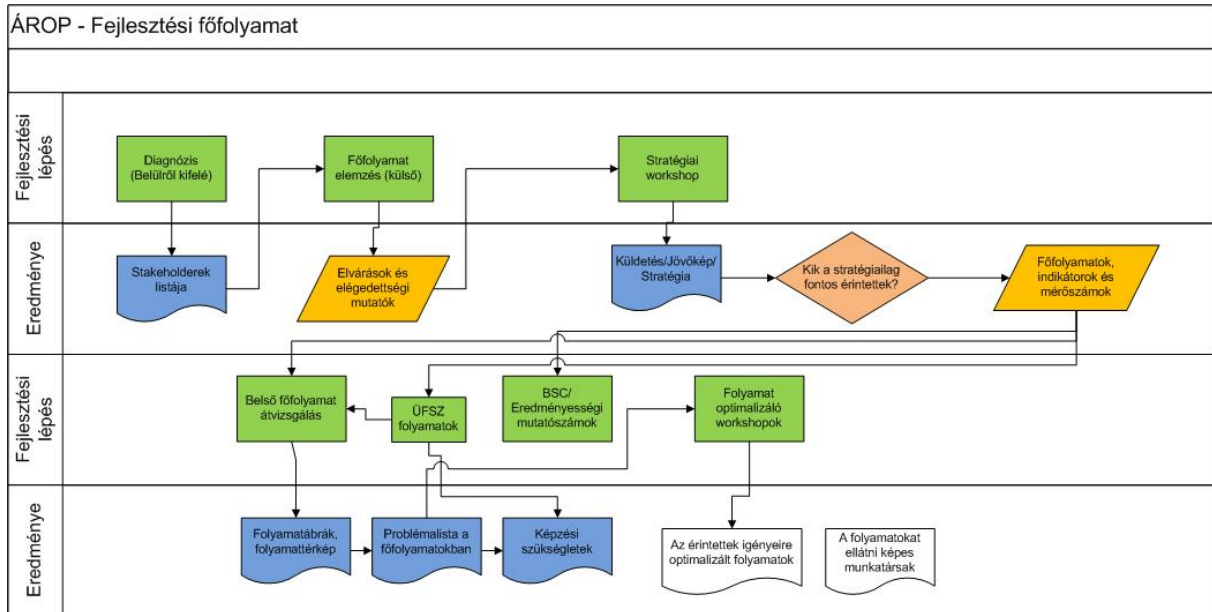
A szervezetfejlesztési tevékenység lefolytatására több jelentkező közül a hódmezővásárhelyi önkormányzat a Corporate Values Kft-t választotta ki megvalósítóként.

1.1 A projekt során vállalt feladatok

Hódmezővásárhely Polgármesteri Hivatala (a továbbiakban Hivatal) a következő tevékenységekre kérte fel a Corporate Values Kft.-t:

1. *Ügyfélszolgálati folyamatok:* Ügyfélszolgálat hatékonyságának növelése, mérőszámok kialakítása, munkatársak konfliktuskezelésének javítása. Ügyfélszolgálati folyamatleírás elkészítése.
2. *Felügyelt intézményekkel való kapcsolattartás:* Folyamattérkép és leírás elkészítése.
3. *Partnerek bevonása a döntéshozatalba:* Folyamattérkép és leírás
4. *Public relations, Disszemináció és partnerségépítés:* Az informatikai és kommunikációs rendszer fejlesztése, kommunikációs térkép
5. *Balanced Score Card:* A stratégiai célebontás lehetőségét biztosító BSC (Balanced Score Card) mutatószámrendszer felállítása
6. *Eredményességi mutatószámok:* Önkormányzati mutatószám rendszer felépítése

Az alábbi ábra mutatja be az egyes szervezetfejlesztési lépések egymásra épülését.

1.2 Elvárásaink a szervezetfejlesztéssel kapcsolatban

Mindezeket a tevékenységeket úgy szeretnénk véghezvinni, hogy:

- a Hivatal főállású munkavállalóinak legalább a 35%-a részt vegyen a szervezetfejlesztésben 2009-ben, 2010-ben pedig további 25%
- összesen legalább 5 szervezeten belüli eljárást felülvizsgálunk, ezek közül legalább 2-t átalakítunk 2009-ben, és további 2-t 2010-ben
- a Hivatal legalább 25 partnere vegyen részt a szervezetfejlesztésben
- összességében 2010-ben 15%-al növekedjen a Hivatal ügyfeleinek elégedettsége

A pályázatban foglaltak szerint erre összesen 31 tanácsadói nap áll a rendelkezésünkre a következő bontás szerint:

Tevékenység	Tanácsadói napok száma
Ügyfélszolgálati folyamatok	6
Felügyelt intézményekkel való kapcsolattartás	5
Partnerek bevonása a döntéshozatalba	4
Public relations, Disszemináció és partnerségépítés	5
Balanced ScoreCard	5
Eredményességi mutatószámok	5
<i>Összesen</i>	30

1.3 A szervezetfejlesztés során alkalmazott módszertan

A projektben alkalmazott fejlesztési módszertan kialakítása során nagy figyelmet fordítottunk az alábbi tényezőkre:

- EU által meghatározott pályázati célok
- A magyar köz- és államigazgatási rendszer sajátosságai
- A közigazgatási szervezetfejlesztési projektek eredményei, tapasztalatai
- A szervezetfejlesztés általános elvei

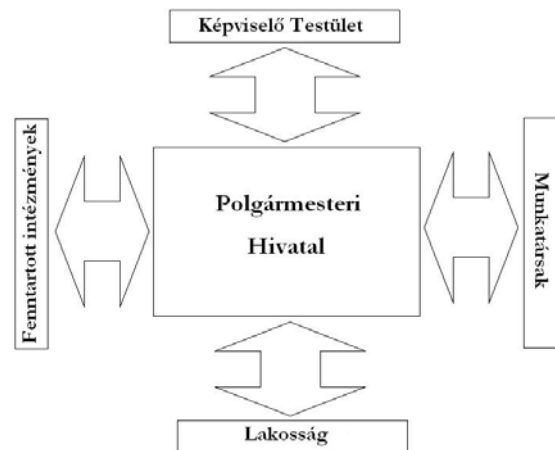
Az ezek alapján kidolgozott és a közigazgatási sajátosságokra adaptált módszertan a teljesítményprizma szemléletét alkalmazva közelít a hivatalok működéséhez, amely módszertan a magyar és a külföldi szervezetfejlesztési szakirodalomban egyaránt a közigazgatás fejlesztéséhez ajánlott és ahhoz leginkább illeszkedő szemlélet.

A modell szerint akkor működik jól egy polgármesteri hivatal, ha össze tudja hangolni a következő 5 területét:

- *Érintettek elégedettsége:* Mik az érintettek elvárásai?
- *Érintettek hozzájárulása:* Mivel támogatják (vagy támogathatnák) az érintettek a hivatal működését?
- *Stratégia:* Milyen stratégiával tudunk megfelelni az érintettek elvárásainak úgy, hogy megkapjuk az érintettektől a megfelelő támogatást?
- *Folyamatok:* Milyen folyamatok szükségesek a stratégiai célok megvalósításához?

- *Képességek:* Milyen képességek szükségesek a folyamatok működtetéséhez, fejlesztéséhez?

Az alábbi ábra szemlélteti, hogy a fejlesztés során milyen érintetti környezetben vizsgálódunk. Az érintettek köre ennél szélesebb, azonban az itt megjelöltek azok, akik a Hivatal működése szempontjából a leglényegesebbek, és akikre a Hivatal működése a legnagyobb hatással van. Ide sorolhatók még az állami felügyelő szervek, a városi civilek, illetve az itt megjelölt érintettek is tovább szegmentálhatók a helyi viszonyoknak megfelelően. Az érintettek pontos, és a helyi viszonyokra adaptált térképét a fejlesztés egy későbbi lépésében, a stratégiai workshopon készítjük el a vezetőkkel közösen.

A stratégia megalkotása során a hivatal vezetői megismerik az érintettek elvárásait a Hivatallal szemben, elkészítjük a fent már említett érintett térképet. Miután pontos képet kaptak a vezetők arról, hogy milyen elvárási környezetben vannak jelen, megalkotják azt a stratégiát, ami alapján ezeknek az elvárásoknak meg tudnak felelni.

Ezt követően a szervezet működésének mélyebb vizsgálata történik, amely során különböző módszerekkel azt vizsgáljuk meg, hogy a szervezet jelenlegi folyamatai mennyire támogatják a kitűzött stratégia megvalósulását, hol kell ezeken a folyamatokon változtatni, vagy milyen új folyamatokat kell létrehozni ahhoz, hogy a stratégiát támogató szervezeti működés alakuljon ki.

Ehhez kapcsolódóan tárjuk fel azokat a személyi kompetenciákat, amelyek ezen folyamatok működtetéséhez szükségesek és a képességek során ezek elmélyítésére vagy kialakítására törekszünk.

2. A partnerek döntéshozatalba való bevonásának vizsgálata

A Hódmezővásárhelyi Polgármesteri Hivatal szervezetfejlesztési projektjének ezen eleménél azokat a folyamatokat vizsgáltuk meg, amelyek célja az egyes szervezeti szintű döntésekben résztvevő partnerek bevonása.

Első lépésként a döntéshozókkal feltérképeztük azok körét, akik partnerek lehetnek a döntések meghozatalában (civiliek, lakosság, egyházak, stb.). Ezeket a résztvevőket szegmentáltuk aszerint, hogy mely döntési szintbe vonhatók/vonandók be, és hogy jelen fejlesztés keretében mely célcsoportra fókuszáljunk. A feladat utolsó szakaszában azokat a folyamatokat vizsgáltuk meg és szükség esetén tettünk javaslatot átalakításra, amelyek ezen partnerek bevonását, és a velük való kapcsolattartást, a döntések utáni visszacsatolást célozzák.

E tevékenység eredményeképpen egy folyamattérképet kaptunk az összes, a kiválasztott partnerek döntésbe való bevonásával kapcsolatos folyamatról, azok kapcsolódási pontjairól, amelyeket jelen tanulmányban mutatunk be.

A fejlesztési folyamat ezen lépésének érintettjei voltak az Oktatási csoport, a Jogi iroda és a Kabineti iroda vezetői, valamint a kisebbségi referens, és a Városfejlesztési iroda vezetője és több munkatársa. A Hivatali munkatársakkal személyes vagy csoportos interjúk keretében beszélgettünk, és gyűjtöttünk tőlük információt a partnerek bevonását illetően. Az információgyűjtésbe az egyik kiemelt partner képviselőjét, a Zöldkapcsot vezetőjét is bevontuk, ezáltal több oldalról kaptunk képet a Hivatal és a bevont partnerek kapcsolatáról.

Az önkormányzat partnereinek bevonását két kategóriába soroltuk: az önkormányzati működés során intézményesített bevonásra, illetve az önkormányzaton kívülről érkező kezdeményezésekre. A tanulmány következő fejezetében bemutatjuk a polgármester és a különböző hivatali irodák és csoportok által működtetett intézményesített bevonásokat, az azokban előforduló folyamatokat és az együttműködések. Ezt követően az önkormányzaton kívülről érkező kezdeményezéseket csoportosítjuk és írjuk le. A tanulmány végén összegezzük a hódmezővásárhelyi önkormányzat partnereinek bevonásáról gyűjtött információkat, és a folyamatok során kirajzolódó erősségek és nehézségek mentén módosítási javaslatokat fogalmazunk meg.

3. Az önkormányzat partnereinek intézményesített bevonása

Az önkormányzat partnerei között vannak olyanok, amelyek bevonását jogszabályok szabályozzák. Ilyen partnerek a szakszervezetek, kamarák, akikkel az őket érintő ügyekben rendszeresen konzultál az önkormányzat, komoly kapcsolódási felületeket működtetve, és a törvényi kötelességének eleget téve.

Emellett az önkormányzat működésébe, döntéshozatalába további partnerek bevonása intézményesült. Ezeknek egy része a polgármester személyéhez, kezdeményezéseihez kötődik, másik részük pedig a Hivatal különböző osztályaihoz, mint az Oktatási csoport, a Kabineti iroda, vagy a Városfejlesztési iroda. Az önkormányzat bizottsági munkáját kiegészítő civil tanácsadó testületek is az intézményesített partnerbevonás kiemelt területei.

A bevont partnerek között található különböző civil szervezetek, kisebbségi érdekképviseltek, valamint a városi egyházak. A fejezetben ezeknek a partnereknek az önkormányzat működésébe intézményesített bevonását mutatjuk be.

3.1 Polgármesteri kezdeményezések

Az önkormányzat működésébe több partner bevonásának van intézményesített formája. Ezek közül kiemelkednek a polgármester által elindított és működtetett kezdeményezések, amelyek során a különböző partnerek legfelsőbb döntéshozói szintű elérést, tájékoztatást, illetve igények, információik és véleményük becsatornázását segítik elő. A polgármester a saját működésével is hangsúlyozza az önkormányzat partnereinek kezdeményezése felé való nyitottságát. A következőkben bemutatjuk a polgármestertől kiinduló, hozzá befutó, illetve általa működtetett partner bevonási formákat.

3.1.1 Lakossági fórumok

A fórumoknak két fajtáját rendezik meg: vannak zárt terűek és az utcafórumok. A zárt terű fórumoknak a városi olvasóköri biztosítanak helyszínt, ahol az olvasóköri körzetében élő emberek szoktak részt venni a találkozón.

A minden évben kétszer, ősszel és tavasszal megrendezésre kerülő zárt terű fórumok képezik azt a teret, ahol a polgármester a választókerületek polgáraival közvetlenül találkozhat. Ezeknek a célja, hogy közvetlen kapcsolaton keresztül értesüljön a polgármester a választók aktuálisan foglalkoztató témákról, problémákról, igényekről, amelyeket a város vezetését befolyásoló döntéseiben figyelembe tud venni, azokra megoldásokat tud javasolni. Szintén ezek a találkozót adnak alkalmat arra, hogy a polgármester bemutassa a város aktuális ügyeit, azok helyzetét, illetve a tervekkel, készülődő programokkal, intézkedésekkel kapcsolatban az emberek véleményét kérje, valamint a kérdéseikre választ adjon.

Ezek a beszélgetések leginkább tájékoztató, kapcsolatteremtő- és fenntartó jellegűek, ahol az emberek közvetlenül az önkormányzat vezetőjétől kapnak, illetve szolgáltatnak információt az őket érintő ügyekben.

A fórumok másik fajtája az évente 3-4 alkalommal megrendezett utcafórumok. Ezek nem egy adott körzet lakosait célozzák meg, hanem bárkit, aki a fórum ideje alatt az utcán arra jár. Ennek köszönhetően sokkal több embernek biztosítanak lehetőséget a véleményük kifejezésére, a város vezetésével való közvetlen kapcsolatfelvételre, a várost érintő ügyekben a tájékozódásra. Mivel itt is interakcióra van lehetőség, ezért a városvezetésnek is nagyon sok információt tudna ezek a beszélgetések, felvetett problémák és kérdések szolgáltatni, amelyeket a döntéseik során fel tudnak használni.

Az utcafórumok egy intenzív, széles körrel folytatott információáramlást tesznek lehetővé, és a közvetlen kapcsolaton, véleménynyilvánításon keresztül a város lakosai hatással lehetnek az őket érintő ügyekre.

A fórumok megtartását jelenleg leginkább a polgármester alkalmazza, de a város vezetésének bármelyik tagja által igénybe vehető módszere a lakosság bevonásának.

3.1.2 Kisebbségi kérdések

2007 környékén még a korábbi kisebbségi referens koordinációjával működött egy roma tanácsként nevezett, a kisebbségi érdekvédelmi szervezeteket tömörítő összefogás, amelynek célja volt a kisebbség és a hódmezővásárhelyi önkormányzat együttműködésének erősítése, a város ügyeinek közös tárgyalása.

A polgármester a kisebbségi vezetőkkel való konzultációi során nyitottságot és érdeklődést tapasztalt a kisebbségi vezetők körében, ezért ezt a korábbi kezdeményezést felelevenítendő idén összehívták a roma fórumot. A találkozó célja a város jövőjének közös megvitatása volt, de a fórumot egyelőre nem tekintette eredményesnek az önkormányzat, mivel a találkozón a korábbi nézeteltérések kerültek felszínre. A kisebbségek részéről ellentmondásos vélemények vannak a találkozóról és a kezdeményezésről, de összességében mégis az most a közös álláspont, hogy a következő év elején megismétlik a közös célok, a város helyzetének érdemi megvitatása érdekében.

3.1.3 Civil és gazdasági szenátus

A polgármesteri munkát és döntéshozást két tanács, a civil és a gazdasági szenátus támogatja. Ezeknek a szenátusoknak a város elismert helyi vagy elszármazott vállalkozói, szakemberei a tagjai. A város vezetése ezeknek a köztisztviselőben álló, elismert embereknek a tudását és tapasztalatát csatornázza be a munkájába, amikor kikéri a véleményüket és az ötleteiket a város érintő kérdésekben, fejlesztési tervekben, hosszú távon elképzelésekben. A tanácsait, véleményüket, gondolataikat és kritikáikat felhasználva alakítják ki az önkormányzat és a hivatal működésének irányt adó stratégiákat és koncepciókat.

A tanácsok negyedévente ülnek össze, és megvitatják azokat az oktatási, fejlesztési és gazdasági kérdéseket és témákat, amelyekben a polgármester a véleményüket kéri. A szenátusok általános véleményező, értékelő, tervező üléseik mellett konkrét projektek, döntések előkészítésében is hozzájárulnak a polgármester munkájához a véleményük kifejezésével.

A két szenátus a városi fejlesztések civil szűrőjeként működik. Évente legalább hat alkalommal ülnek össze. A szenátusok működése egy kvázi civil közgyűlésként folyamatos párbeszéd lehetőségét teremti meg a város életében kiemelkedő szerepet képviselők és az önkormányzat vezetése között. A párbeszéd eredménye, hogy az felvetett kérdéseket, az azokra tett javaslatokat, és a város ügyeivel kapcsolatos gondolatokat és ötleteket a polgármester és az önkormányzat beépíti a munkájába. A párbeszéd szintén lehetőséget biztosít az önkormányzat vezetésének, hogy terveit, elgondolásait véleményeztesse, a szenátusokon keresztül felmérje azok várható hatását és fogadtatását, visszajelzést kérjen azokról.

3.1.4 Stratégia- és koncepcióalkotás

A hódmezővásárhelyi önkormányzat a város ügyeiért való munkája során számos stratégiát és koncepciót használ fel. Ezek közül is kiemelkednek a gazdaságfejlesztési és energetikai stratégiák, városfejlesztési terv, hosszú távú városfejlesztési, sport és közoktatási koncepciók, esélyegyenlőségi terv és az antiszegregációs program. Ezeknek a többsége 2005 után készült el.

A koncepciók és stratégiák kialakítása az egyik olyan kiemelkedő terület, amelyben intézményesített az önkormányzat különböző partnereinek a bevonása.

A tervek kialakításának elsődleges forrásai a korábban említett polgármesteri konzultációk és fórumok. Az ezeken keresztül a polgármesterhez eljutó legfontosabb kérdésekben, témákban a polgármester további konzultációkat tart, és szakértőket kér fel, hogy gyűjtsék be a legfontosabb információ- és véleményforrásoktól az elérhető adatokat, véleményeket és álláspontokat, majd ebből állítsanak össze egy tanulmányt. Ezek a tanulmányok képezik a képviselő testület elé beterjesztett koncepciók alapját.

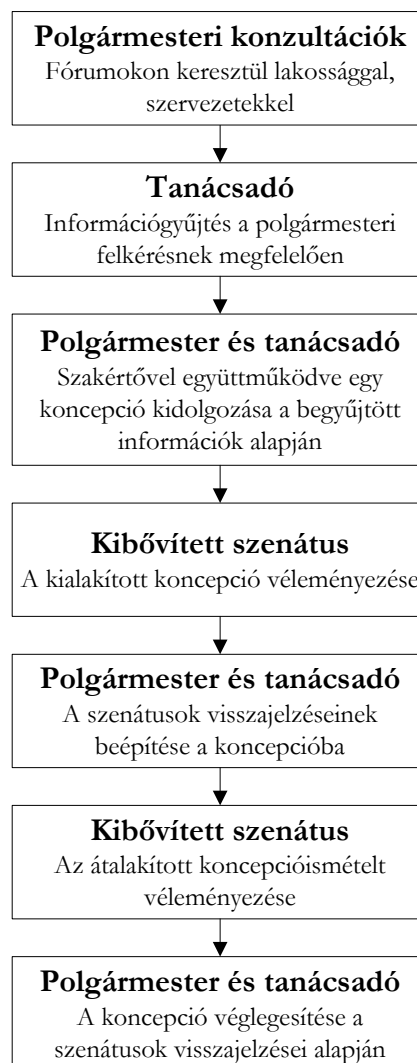
Az előbbieken vázolt általános folyamat során alakultak ki az említett koncepciók és tervek.

A 2006-ban elkészített fejlesztési elképzelések kialakításakor a lakosságot nem csak fórumok során vonták be, hanem minden háztartásba kiküldték a képviselő testület által megszavazott koncepciót. Így mindenkinek lehetősége nyílt véleményezni a fejlesztési tervet. Az önkormányzat összegyűjtötte a beérkezett véleményeket, és ezeket felhasználva alakították ki a hosszú távú koncepciót. Ez a koncepció lett az integrált városfejlesztési stratégia elkészítésének kiindulópontja.

Az eddigi gazdaságfejlesztési tervek tovább gondolására, megújítására szervezett idén ősszel ismét fórumokat a polgármester. A konzultációk során egyeztetett a különböző gazdasági egyesületekkel, kamarákkal, és a lakossággal is. A tőlük begyűjtött információkat felhasználva, ismét egy szakértőt kért fel a polgármester, hogy a legfontosabb információkat összegyűjtse, és azokból kialakítson egy fejlesztési tanulmányt. Az információgyűjtéshez a szakértő nem csak a hivatali iroda- és csoportvezetőkkel, valamint a kiemelt projektek koordinátoraiival, felelőseivel beszélt, hanem az hivatali alkalmazottak és a polgármester ajánlásait is figyelembe véve megkereste a helyi szinten elismert gazdasági szereplőket is, így gazdaembereket, kézműveseket, vállalkozókat és a szenátusok tagjait. A vélemények begyűjtésekor kifejezett hangsúlyt fordítottak arra, hogy kritikus hangok is megszólaljanak.

Az így kialakuló új koncepció 2010-2015-ig terjedő időszakra szóló terveket foglal magába, amelyben többek között a város Slow City mozgalomhoz való csatlakozása is fontos szerepet kap.

A szakértő által kialakított tanulmányt ezután közös, kibővített ülésen véleményezte a civil és gazdasági szenátus. Ennek során az anyagot összeállítók prezentálták a szenátus tagjainak az elkészült tanulmányt, akik ezután véleményüket, kritikáikat és javaslataikat jelezték vissza. A visszajelzések beépítése után a szenátusok újra megkapják majd az átdolgozott tanulmányt, amelyet ismét véleményezhetnek. Ezekon az egyeztetéseken keresztül formálódik majd ki a város új, hosszabb távra szóló átfogó fejlesztési terve.

1. ábra 2010-2015-ös stratégia és koncepció kialakításában a szenátusok bevonása

A különböző fejlesztési tervek és stratégiák, valamint az ezekből kialakuló integrált városfejlesztési stratégia mutatja meg, hogy milyen irányban akar a város fejleszteni. Ez alapján

tud a legtöbb iroda és csoport (pl.: oktatásügyi csoport, városfejlesztési és üzemeltetési iroda) a saját területén a fejlesztések alapjául szolgáló terveket és tanulmányokat megrendelni, elkészíteni, és pályázatokat elindítani a forrásteremtéshez.

3.2 Oktatásügy

Az Oktatási csoport jelenleg kiemelkedő kezdeményezése a Regionális Környezeti Nevelő Központ kialakítása a Mártélyi természetvédelmi körzetben. A városban meglévő elkötelezett civil kezdeményezés önkormányzati felkarolásával és fenntartói támogatásával jött létre a projekt eredményeként a Bodnár Bertalan oktatóközpont.

A Zöldkapocs egyesülettel közösen az Oktatási csoport egy norvég alaptól nyert forrást a zöld nevelést elősegítő oktató csomag kialakítására. Ebben a kezdeményezésben a környezeti nevelésen kívül minden más tárgy nevelésének is egy alternatív módját dolgozták ki, amelynek felhasználásával a különböző kompetenciák fejlesztésére is nagyobb hangsúlyt tudnak helyezni. A programba kifejezetten jól bekapcsolható a hátrányos helyzetűek integrációjának megvalósítása, a közösségteremtő, élményalapú oktatással.

A megvalósításban nagyon szoros együttműködés valósul meg a szakmai részt képviselő civilek, és a fenntartói segítséget nyújtó Hivatali irodák között. Az Oktatási csoport koordinációján keresztül az oktatási intézmények elérését és a program mellett elkötelezését végzik, a Közgazdasági iroda biztosítja a finanszírozáshoz szükséges döntések előkészítését, a Városfejlesztési iroda pedig a pályázatokon és a városüzemeltetésen keresztül nyújt támogatást. Az összefogásba nem csak hivatali irodákat vonnak be. Az erdei iskola programjaihoz különféle civileket, mint például kézműveseket, halászokat, nyugdíjas szervezeteket, természetvédőket is bekapcsolnak, amellett, hogy a fenntartó a szükséges infrastruktúrát, étkeztetést, az eszközök műszaki ellenőrzését és felügyeletét, stb. is megszervezi és megoldja.

A jövőben az oktató központ akkreditációján keresztül szeretnék elérni, hogy az intézmény önállóan fenn tudja tartani magát, illetve a városi gyerekek oktatását is finanszírozni tudja a saját bevételeiből.

Az Oktatási csoport és a Zöldkapocs a városstratégiában megfogalmazott hulladékgazdálkodás korszerűsítéséhez kapcsolóan is együttműködik. A fiatalok nevelésén igyekeznek a szelektív

hulladékgyűjtés szemléletét elterjeszteni. Ehhez kapcsolódnak a zsákos szemétyűjtések, melyhez az Ökopannon céggel is szorosabbra fűzték az együttműködést a lakosság szélesebb körű tájékoztatása és bevonás érdekében.

3.2.1 Hátrányos helyzetűek integrációja

Hódmezővásárhelynek városi szintre kidolgozott koncepciója van a hátrányos helyzetűek szegregációjának megszüntetésére. Ez a program leginkább a kisebbségeket érinti, és az oktatási és lakásügyeken keresztül tudják kezelni.

A hátrányos helyzetűek kérdéseire, nehézségeik megoldására dolgozta ki a Hivatal a közoktatási és esélyegyenlőségi koncepciókat. Ezekre a koncepciókra épülő programok adnak választ és megoldásokat az iskolaigazgatóknak megtartott értekezleteken felvetett problémákra. Ilyen például az önkormányzati és civil kezdeményezésű tanodák megnyitása, amellyel a gyerekek iskolán kívül idejének eltöltésére próbálnak alternatívákat biztosítani. Az Oktatási csoporton keresztül az önkormányzat rengeteg civil kezdeményezést karol fel, támogatják a lehetőségekhez mérten a programokat. Az Oktatási csoport nagyon sok szervezési, koordinációs feladat elvégzésén keresztül információt csatornáz be a civil kezdeményezések megvalósításába, valamint a saját területükön tájékoztatják és meggyőzik az általuk elérhető partnereket az együttműködésben való részvételre.

A hátrányos helyzetűek integrációs programja leginkább a beiskolázáson keresztül tud megvalósulni. Ez a kezdeményezés az önkormányzattól indult ki, de az Oktatási csoport koordinációján keresztül városi szinten az oktatási intézményekkel közösen megvalósított, működő program. Emellett az Oktatási csoport nagy hangsúlyt fordít a kisebbségi szervezetekkel való együttműködésre, a kisebbségek oldalán tapasztalható nehézségek ellenére is segítik és koordinálják a kezdeményezések megvalósítását. Segítik a kisebbségi szervezeteket, hogy nem csak rendezvények szervezésével próbálkozzanak, hanem önálló kezdeményezéseken keresztül saját programokat is működtessenek. Segítik az összefogásaik erősítését, hogy az önálló programjaikhoz eredményesebben tudjanak pályázni.

3.3 Városfejlesztés

A városfejlesztési és üzemeltetési iroda munkáját nagyban meghatározzák a korábban említett koncepciók és stratégiák. Ezek közül is kiemelten a gazdaságfejlesztési és energetikai stratégiák, városfejlesztési tervek, valamint az esélyegyenlőségi terv és az antiszegregációs program. A koncepciók és stratégiák által kijelölt fejlesztési irányoknak, elgondolásoknak megfelelően keresnek a tervezett fejlesztésekhez pályázati forrásokat, illetve rendelik meg a beruházások terveit, írnak ki pályázatokat.

A Városfejlesztési iroda a munkája során a pályázatok kötelezően előírt partnerek bevonását működteti. Ezek során a legkülönbözőbb helyi civil szervezetekkel, egyházakkal, és a lakossággal kerülnek kapcsolatba, illetve működnek együtt. Ezeknek az együttműködéseknek a kialakítása során igyekeznek a lehető legtöbb partnert elérni, és a legátfogóbb módon becsatornázni a fejlesztések megvalósításába a véleményeket.

A pályázatokban előírt partnerek elérésének több módját is alkalmazzák. A Hódmezővásárhely szennyvíztisztítása és Kishomok városrészének szennyvízcsatornázása projekt kapcsán kérdőív kitöltésén keresztül érik el a lakosokat, és kérik ki véleményüket. A projekttel kapcsolatos tájékoztatást és információszolgáltatást pedig különböző tájékoztató füzetek szétosztásával képzelik el.

Egy másik fejlesztés, a CeRamICa projekt előkészítésekor más módon érték el az érintetteket. A projekt lényege, hogy a kézműves kultúra és hagyomány életben tartására és erősítésére hozzanak létre helyi szintű összefogásokat a kézművesek. A Városfejlesztési iroda kezdeményezésére kialakult a projekt helyi támogató csoportja, aminek vállalkozók, keramikusok és kismesterek a tagjai. A támogató csoport megalakulását követően interjúkat készítettek a csoport tagjaival, ami alapján összeállítottak egy akcióterv vázlatot. Ezt három fórum alkalmon keresztül véleményeztették, és kérték ki az érintettek elgondolásait, fejlesztési ötleteit. Tanácsadók bevonásával az egyeztetések és vélemények beépítésén keresztül alakult ki, hogy a város milyen elképzeléseket lát megvalósíthatónak a kerámia művesség területén. Ezt a kialakult tervezetet ismét megmutatták a projekt támogatócsoportjának, és a közös véleményezésen keresztül alakult ki a klaszterek létrehozásának koncepciója.

2. ábra CeRamICa projekt támogatócsoportjának bevonása

A kreatív klaszterek ötletének kialakításával és ebben a megállapodások megszületésével a Városfejlesztési iroda most már nagyobb eséllyel tud az elkövetkező időszakban kiírt pályázatokon elindulni, maga mögött tudva az érintettek bevonáson keresztül elnyert támogatását.

Az iroda azonban nem csak a kötelezően előírt partnerekkel működik együtt: adódott már olyan helyzet is, hogy egy magánember vagy civil szervezet pályázati anyag összeállításához kérte az iroda segítségét, és arra is volt már példa, hogy az önkormányzat az önerő átvállalásával tudott segítséget nyújtani a pályázat során.

A Városfejlesztési iroda jelenleg futó két nagy projektje, a Petőfi művelődési központ felújítása és Agóra program, valamint a Tornyai János kulturális város rehabilitációs program keretében szintén nem csak a pályázatban előírt partnerekkel vették fel a kapcsolatot. A városrész megújítását célzó program előkészítéséhez az érintett környék minden lehetséges partnerével felvették a kapcsolatot, és a programról való tájékoztatóson kívül egyeztetéseket is folytattak. Kiemelten kezelték az Agóra program kapcsán a vakokat és gyengén látókat, akiket kiemelten érint a környék átalakítása. A programba a környék épületeinek felújításán és átalakításán keresztül több egyházi ingatlant és épületet is érint. Az egyik egyházzal az épület homlokzati felújításában állapodtak meg, a másik egyháztól pedig az ingatlan megvásárlásában egyeztek meg. A város megújításához ezek a megállapodások olyan egyeztetések eredményeként jöttek létre, ahol az

önkormányzat megkereste a partnereit, és a felek a lehetőségeiket és igényeiket, terveiket kölcsönösen figyelembe véve tárgyaltak.

A Városfejlesztési iroda a korábban már említett lakossági fórumok információt (pl.: út és kerékpárút hálózat felújítása) is felhasználva figyeli a pályázati lehetőségeket, ezáltal beépítve a lakosság, mint partner igényeit a Hivatal működésébe. Szintén a fórumok szolgáltak véleményezési térként a városi elkerülő út végleges nyomvonalának kijelölésére, amely létrejötte után a Városfejlesztési iroda tovább tudja vinni az elkerülő út építésének ügyét. Vannak olyan, a fórumokon keresztül a Hivatalba becsatornázott igények, amelyekre nem tudnak azonnal vagy rövid időn belül megoldást találni, de ezekben az esetekben is számon tartják a kifejezett igényeket, és amint lehetőségük nyílik rá és találnak alkalmas pályázati forrást a munkálatra, elindítják a megvalósítást. Ilyenre példa a kishomoki kerékpárút, melynek kiépítésére nem régebben találtak alkalmas pályázatot. Szintén hasonló, csak még megoldatlan a helyzet a meglévő kerékpárutak felújításában. Az utóbbi években csak kerékpárút építésre írtak ki pályázatokat, felújításra nem. Az ilyen igények esetében az iroda annyit tud tenni, hogy folyamatosan figyeli a pályázati kiírásokat, amíg a megfelelőt meg nem találják.

A működése során a Városfejlesztés veszi figyelembe a legtöbb irányból és forrásból jövő elgondolást és véleménynyilvánítást, ezért a munkájuk során ők gyakran tapasztalják a partnerek bevonásával járó nehézségeket. Ezek legtöbbször abból adódnak, hogy az iroda a különböző koncepciók és stratégiák fejlesztési irányai mentén elindított pályázatokban a különböző partnerek igényeinek nem tud minden esetben teljesen megfelelni. Volt már olyan helyzet, hogy a pályázati előírás az egyik koncepció követendő iránymutatásával ütközött. Erre volt példa az önkormányzat épületének felújítása, amikor is a mozgássérültek számára biztosított akadálymentes közlekedést nem lehetett egy ponton túl összeegyeztetni a műemlék jellegű épület átalakítási lehetőségeivel. Ilyen esetek és konfliktusok kezelésében már gyakorlottak a Városfejlesztési iroda munkatársai, ennek is köszönhető, hogy minden pályázat és beruházás esetén a legtöbbet igyekezzenek kihozni a helyzetekből és a partnerekkel való együttműködésből.

További nehézsége adódik a partnerek bevonásában az irodának akkor, ha nem a helyi partnerekkel kell együttműködnie, hanem országos szervezetekkel. Ezekben az esetekben gyakran tapasztalják, hogy az országos szervezetek a helyi viszonyok ismeretének hiányában, illetve nem teljesen a helyi célokat szolgáló, elvárásokat képviselnek, amiknek a Városfejlesztési iroda sokszor

kompromisszumok árán tud csak megfelelni. Ezek, és a különböző érdekűközések gyakran nehezítik az érdemi munkát.

A városfejlesztések ügyében összességében azt mondhatjuk, hogy az egyik legszélesebb körű partner bevonás történik az önkormányzat működésében. Ennek háttérében részben a városi szintre tervezett stratégiák és koncepciók által kijelölt fejlesztések megvalósítása, valamint a pályázatokban előírt partnerek bevonása áll. Ehhez járul még hozzá az önkormányzatnak és a polgármesternek az a hozzáállása, hogy fontos az érintettek tájékoztatása és a véleményük megismerése adott tervekkel, beruházásokkal kapcsolatban, továbbá a véleményük beépítése, felhasználása. A városban végbemenő nagyobb beruházások esetén általános gyakorlat a helyben található összes érintett bevonása információszolgáltatáson és véleményeztetésen keresztül, vagy akár konkrét együttműködési megállapodások megkötésével.

A Városfejlesztési iroda a működése során nem csak a kötelezően előírt bevonásokat működteti, hanem nyitott a partnerek igényeire, megkeresésük esetén a tőlük telhető segítséget megadják. A helyi szinten működő partnerekkel általában minden problémát és nézeteltérést meg tudnak oldani, konfliktusaik jellemzően inkább az országos szervezetekkel adódnak.

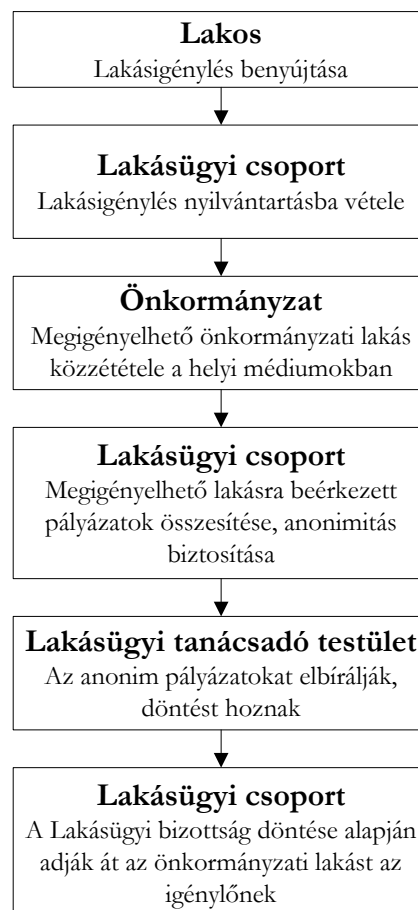
3.4 Bizottsági működés

Az önkormányzati bizottsági munkát több tanácsadó testület és tanácsnok egészíti ki. A Lakásügyi, Gazdasági, Közlekedési és közbiztonsági valamint E-Önkormányzati tanácsadó testületek a fontosabb bizottságok kvázi albizottságai, szinte csak civil tagokkal. Ezek a civil testületek döntéseikkel biztosítják a bizottságok munkájához az érdemi, független döntéseket. Az egészségügyi, mezőgazdasági, gazdasági, tanügyi, városstratégiai, lakásügyi, sport és ifjúságügyi, szociális és határon túli magyarok ügyeinek tanácsnokai főként konzultációs, véleményezői, koordinálói és kapcsolattartói feladatkörökben való működéssel egészítik ki a bizottsági munkákat.

A tanácsadói testületek közül a Lakásügyi tanácsadó testületet emeljük ki. A lakásügyekben való döntési jogok átruházásával az önkormányzat teljes mértékben bevonja a döntéshozásba a testületen keresztül civil partnereit.

A 15 tagú Lakásügyi bizottság dönt az önkormányzati bérlakások kiosztásakor a rászoruló kiválasztásában, de hasonlóan ők döntenek a lakásokhoz igényelhető támogatásokról, illetve a közművesített telekosztásokról is.

Az önkormányzati bérlakások kiosztásának folyamata azzal indul, hogy benyújtják az érintettek a lakásigénylésüket az önkormányzatnak. Az igénylések alapján az önkormányzat nyilvántartásba vesz i az érintetteket. Ha adódik olyan önkormányzati lakás, amelyiket ki lehet osztani, akkor azt az önkormányzat közzé teszi a különböző helyi médiumokban (tv, rádió, újság), és pályázatot ír ki a lakásra. A meghirdetett pályázatra beérkező ajánlatokat a Lakásügyi csoport gyűjti össze és dolgozza fel anonim módon. A Lakásügyi testület ezt a feldolgozott anyagot kapja meg és vitatja meg, majd választja ki az anonim pályázati anyagok közül a legrászorultabbat, aki megkapja a lakást.

3. ábra Lakásügyi csoport döntéshozása

A folyamat eredményeként teljes mértékben a civil testület hozza meg az érdemi döntést.

3.5 Hódmezővásárhely Városáért Közalapítvány

Az önkormányzat a helyi civil szféra erősítésére és támogatására létrehozott egy közalapítványt, amely teljes mértékben önkormányzati tulajdonban van, de nem önkormányzati forrásokat használ. A közalapítványon keresztül támogatja az önkormányzat például a helyi sportegyesületeket. A közalapítványt a városi versenyszféra szereplő támogatják. Az alapítvány forrásait pályázatokon keresztül tudják igénybe venni a helyi civilek szerveződések, akik ezzel fennmaradásukhoz és működésükhöz kapnak segítséget. A szervezet által megjelölt célra hívhat le forrást az alapítványtól, amelyre szerződést kötnek, és később ez képezi az elszámolás alapját.

3.6 Egyházak, mint partnerek

Az egyházakat, mint partnereket az önkormányzat több szempontból is bevonja a működésébe. Az együttműködés egyik területe a temetők karbantartása, a másik pedig az oktatás. Ennek megfelelően az egyházakkal való együttműködésben többen is részt vesznek a Hivatalból, így az Oktatási csoport, a Jogi iroda, a Városüzemeltetési csoport, és az aljegyző. A temető karbantartások kapcsán a Városellátó is bekapcsolódik az együttműködésbe.

3.6.1 Temető karbantartás

Az egyházi területek gondozásában rendszeres segítséget nyújt az önkormányzat a temetők karbantartási munkálatainak támogatásán keresztül. A támogatás igénye nem csak az egyházak felől érkezik be az önkormányzathoz, a lakossági fórumokon gyakori téma a köztemetők rendezetlensége. Ezért az önkormányzat az igényeket figyelembe véve az lehetőségeihez mérten támogatja az egyházakat.

A korábban pénzügyi támogatást az utóbbi években a Városellátón keresztüli közcélú foglalkoztatottakkal végzett zöld munka (fűnyírás, szemét eltakarítás és elszállítás, stb.) váltotta fel, amelynek mértékét a közgyűlés szavazza meg.

A Városüzemeltetési iroda, a Jogi iroda és a Városellátó az előző évek tapasztalatai alapján kidolgozza az adott évi támogatási tervezetet, amit benyújtanak az közgyűlésnek. Ha a közgyűlés elfogadta a tervezetet, az önkormányzat egy háromoldalú megállapodást köt az egyházakkal és a Városellátóval a támogatásról. Ezeken a megbeszéléseken kötik meg a felek a támogatási szerződést, melyben a Hivatal és az egyházak kölcsönösen megegyeznek a támogatási tervezetben

felajánlott közmunka teljesítésével kapcsolatos vállalásokban és feltételekben (munkaórák száma, meghatározott feladatok).

Az adott évi támogatási tervezetek kialakítása során nincs intézményesített fóruma az egyházakkal való konzultációnak. Az eddigi évek tapasztalata alapján a Hivatal megfelelő mértékben tudja felmérni és megbecsülni az egyházaknak számára a felajánlott munka megfelelő mértékét. Ezzel együtt a Hivatal lát rá lehetőséget, hogy a tervezetek kialakítása során bevonják az egyházakat, és beépítsék a tervezetekbe a visszajelzéseiket, igényeiket.

Annak ellenére, hogy nincsenek intézményesített formában bevonva az egyházak, az önkormányzat nem tesz megkülönböztetést a felekezetek között a felajánlásokat illetően. Az egyházak szabadon dönthetnek az önkormányzati támogatás elfogadásáról és igénybevételéről, amelyet rendszerint el is fogadnak és szívesen vesznek.

3.6.2 Oktatásügy

Az önkormányzat egyházakkal való együttműködésének másik területe az oktatásügy. A városban több olyan oktatási intézmény is található, amelyek eredetileg egyházi felügyelet alatt voltak, de az intézmények önkormányzati tulajdonba kerültek. Ezek egy részét már egy ideje újra egyházi felügyelet alá helyezték, de akadnak olyanok is, amelyeket csak nem régeből adtak vissza az egyházaknak.

Az oktatási intézmények közül az óvodákat és általános iskolákat a városi jegyző felügyeli, a középiskolákat viszont a megyei főjegyző. Ebből adódóan az óvodákkal és általános iskolákkal szorosabb a Hivatal, azon belül is az Oktatási csoport együttműködése.

Az újonnan (2-3 éve) átadott intézmények esetében az önkormányzat közoktatási megállapodásokat írt alá az intézményt átvevő egyházzal. Ezekben a megállapodásokban fektették le az együttműködésük szabályait, amely többek között kitért a városi szintű, elfogadott és alkalmazott antiszegregációs és esélyegyenlőségi koncepcióinak figyelemvételére is.

Az együttműködés szerződésbeli megállapodásain túl az Oktatási csoport ugyanúgy vonja be az egyházi intézményeket, mint a felügyelt oktatási intézményeket. Meghívót kapnak a csoport által megszervezett vezetői értekezletekre, akár csak a nem egyházi iskolák, illetve az oktatási intézményeknek rendszeresen kiküldött köremailekre (aktuális kérdésekről, jogszabályi

változásokról, stb.) is rákerülnek, amellyel az iskolák és a Hivatal közötti információáramlásba kapcsolódhatnak be. Az egyházaknak helyi szinten nincs vezetésük, így az iskolák a helyi kérdésekben elsősorban a Hivatal támogatását igényelhetik az ügyekben, és ehhez jó alapul szolgál a rendszeres kapcsolattartás.

A Hivatal és az egyházi iskolák közötti további kapcsolódási felületet szolgáltatnak a hátrányos helyzetűek ügyei. A tanuló nyilvántartás adatszolgáltatásán kívül a beiskolázási megbeszéléseken is részt vesznek az egyházi intézmények is. Mivel az antiszegregációs program városi szinten lett kidolgozva, ezért az év eleji beiskolázási kérdéseket az összes intézménnyel közösen beszéli át az oktatási csoport, és döntenek az adott körzetek tanulóinak elhelyezését illetően.

A régebben egyházi felügyelet alá helyezett intézményekkel ez kevésbé működik jól a különböző rövidtávú érdekek ütközése miatt, de az oktatási csoport az ő irányukban is mindent megtesz az együttműködés és az elfogadott koncepciók megvalósítása érdekében. Összességében az Oktatási csoportnak az a tapasztalata, hogy a helyi vezetéssel minden problémát meg tudnak oldani, és meg tudnak állapodni. Az együttműködésbeli és kommunikációs problémák jellemzően inkább az országos vezetéssel adódnak.

Az Oktatási csoport az intézményekkel kapcsolatos pályázatok esetében szintén úgy kezeli az egyházi iskolákat, mint a felügyeltek: őket is értesítik az aktuális pályázati lehetőségekről, önkormányzati kezdeményezésekről. A pályázás esetében nyitottak az együttműködésre, akár az iskola pályázik, akár az önkormányzat. Emellett támogatják az iskolákat projektek kialakításában és megvalósításában.

Összességében a Hivatal városi szinten kezeli az oktatásügyet, és ebben egyházi és felügyelt intézményekre egyformán partnerként tekint.

4. Önkormányzaton kívülről jövő kezdeményezések

Hódmezővásárhely önkormányzata nem csak maga intézményesíti a partnereinek a bevonását, az önkormányzat felé több irányból is érkeznek még megkeresések, együttműködési javaslatok különböző helyi és regionális partnerektől. Ilyenek a helyi egyházak, kisebbségi önkormányzat és érdekképviselői szervezetek, valamint egyéb civil szervezetek. A következő fejezetben ezeket a kezdeményezéseken keresztül megvalósuló együttműködéseket mutatjuk be.

4.1 Kisebbségi referens kapcsolattartása

A Hivatalon belül a Kabineti irodához tartozik egy kinevezett kisebbségi referens, akinek a feladata a kisebbségi önkormányzatokkal, illetve a különböző kisebbségi szervezetekkel való folyamatos kapcsolattartás. Ezen kívül a kisebbségi referenshez tartoznak az egyházakkal való kapcsolattartási feladatok is. A továbbiakban bemutatjuk a referens előbb említett két fontosabb partnerrel való együttműködését.

4.1.1 Kisebbségi önkormányzat és érdekképviselői szervezetek

A hódmezővásárhelyi cigány kisebbségi érdekvédelmi szervezetek többsége 2006 körül alakult. Ezek a szervezetek egy része csak formális, de egy része tényleges működésén keresztül fogja össze a kisebbségi közösséget.

A cigány kisebbségi önkormányzat formális működésébe bevonja a hódmezővásárhelyi önkormányzatot. A kapcsolattartás több szalon keresztül történik, részben a kisebbségi referensen keresztül, részben pedig közvetlenül a polgármesterrel. A kisebbségi önkormányzat rendszeresen küld meghívót a testületi üléseikre a hódmezővásárhelyi jegyzőnek és a kisebbségi referensnek. A jegyző nem minden esetben tud elmenni, vagy maga helyett elküldeni valakit, de a referens minden alkalommal elmegy. Ő az, aki összefogja a Hivatal és a kisebbség kapcsolatát, majd közvetíti a polgármester felé.

A cigány kisebbségi önkormányzat egy önkormányzati ingatlanban kapott egy irodát, amelynek használatáról szerződésben állapodtak meg a felek. Az irodát illetően él a kisebbségi önkormányzat részéről a felajánlás, hogy minden más kisebbségi érdekvédelmi szervezet is

használhatja a rendezvényeik megtartásának helyszínéül, azonban ezek a rendezvények a gyakorlatban alig valósulnak meg a kezdeményezések hiányában.

A kisebbségi önkormányzat, illetve kisebbségi szervezetek leggyakoribb együttműködései az önkormányzattal különböző konferenciák és rendezvények, mint például nyári gyerek táborok megszervezése kapcsán adódik, de most vizsgálja az önkormányzat egy kisebbségi kezdeményezésű tanoda programban való együttműködés lehetőségeit is.

Támogatást az önkormányzat több formában is ad, leggyakoribbak a referensen keresztüli konzultáció és tanácsadás, a közvetlen pénzbeli támogatás, valamint az önkormányzattal közös pályázás és programszervezés. Az utóbbi során az önkormányzat biztosítja a kisebbségi kezdeményezésekhez a helyszínt, hangtechnikát, egyéb rendezvényszervezéshez kapcsolódó feladatok elvégzését és azok kiadásait.

A kisebbségi kezdeményezéseknek az elindítása a referens megkeresésével kezdődik, de a kisebbségi vezetők gyakran egyeztetnek a referens megkeresésén kívül közvetlenül a polgármesterrel is az ötleteikről. A referensen keresztül a kisebbségiek tanácsokat kérhetnek az önkormányzattól a kezdeményezéseik megvalósításával kapcsolatban. Ezeknek a találkozóknak az eredménye, hogy a hozott ötletnek a megvalósítási lehetőségeiről elindul egy közös ötletelés, majd akció tervet dolgoznak ki, realizálják az ötleteket. Az akciótervet vagy kezdeményezést a referens közvetíti a polgármester felé, de igény esetén időpontot is egyeztet a kisebbségi szervezeteknek a polgármesterrel a személyes konzultációra. A támogatásról a kisebbségiek a polgármesterrel egyeznek meg, ezután indulhat el a közös munka.

A közös munka legtöbbször a megállapodásig jut el, a megvalósítás, szervezés szakaszában gyakran megállnak a kezdeményezések. Ezek hátterében leginkább az áll, hogy a cigány kisebbségi szervezetek egymás közötti ellentétekkel küzdenek, és nehezen tudnak egymással összefogva működni, ami az elindított kezdeményezések rovására megy.

Az önkormányzat sok esetben tapasztalt elszámolási problémákat a cigány kisebbségi szervezetekkel az önkormányzattal való együttműködésben. Az önkormányzat álláspontja, hogy továbbra is nyitott az együttműködésre és a kezdeményezések támogatására, de a jogi és anyagi tisztázatlanságok rendezéséig újabb pénzbeli támogatást nem tud adni, csak kivizsgálják az együttműködés lehetőségeit, és nem pénzbeli támogatásokban egyeznek meg.

4.1.2 Egyházak

Az egyházakkal való együttműködés egyik felelőse és megvalósítója a kisebbségi referens. A pozícióban lévő munkatárs elsősorban kapcsolattartó az egyházak felé, akin keresztül az egyházak képviselői el tudják érni az önkormányzatot.

A referens a kapcsolatok kiépítésén és működtetésén keresztül biztosítja, hogy hozzá fordulhatnak bármilyen kérdésükkel, kérésükkel az egyházak. Nem csak a konkrét ügyintézésben és tanácsadásban segíti őket a referens, hanem szervezetekben, időpont egyeztetésekben, illetve az ügyek, kérdések polgármester felé történő tolmácsolásában is.

Konkrét ügyintézésen keresztüli kapcsolódásra nyílik alkalom abban az esetben például, ha valamelyik egyház a helyi TV-ben műsort szeretne. A TV adottságai nem teszik lehetővé, hogy ők készítsenek műsort, de arra van lehetőség, hogy kész anyagot leadjanak. Ha az egyházaknak van valamilyen műsorba adható anyaguk, ebben az esetben megkereshetik közvetlenül a TV-t, de segítségükre van a kisebbségi referens is. A lelkészek elsősorban a referens közbenjárását preferálják ilyen esetekben. A referens megkeresését követően eljuttatják neki a TV-nek szánt műsor anyagukat, amit a referens továbbítja a TV-nek. A TV ezt követően saját hatáskörben dönt a műsorairól, illetve, hogy a beérkezett anyagokat hogyan és mikor tudja adásba adni.

Az önkormányzat morális hozzáállását is kifejezi az egyházakkal való együttműködésen keresztül. Ezekben az együttműködésekben nem tesznek különbséget az egyházak között, egyenrangú partnerként tekintenek valamennyi, a városban működő felekezetre.

4.2 Tanoda program

A hódmezővásárhelyi tanoda program lényege, hogy a helyi fiatalok számára hasznos és tartalmas iskolán kívüli időtöltési lehetőséget kínáljanak. Az Oktatási csoport egy szegedi egyesület kezdeményezését felkarolva indítja el januártól a tanodát.

A szegedi egyesület régről ápol jó kapcsolatot a Hivatallal, ennek is köszönhető, hogy a tanoda indításának ötletével megkereste az önkormányzatot. Az EU-s pályázaton az önkormányzatnak volt lehetősége elindulni, és ennek megfelelően megállapodás született az egyesülettel, hogy az

önkormányzat az infrastruktúra és fenntartás támogatásán keresztül segíti a tanoda működtetését, ehhez pedig az egyesület biztosítja a szakmai munkát.

Az együttműködésnek semmilyen akadálya nem volt, az önkormányzat minden ilyen kezdeményezést támogat. A tanoda esetében kifejezetten segítette az Oktatási csoport és az egyesület közötti régi, jó kapcsolat a megállapodások gördülékeny megszületését, illetve a szakmai anyagok összeállítását.

4.3 Olvasókörök

Az ország 22 olvasóköréből 17 található Hódmezővásárhelyen. Ezeknek a civil kezdeményezéseknek a gyökere egészen a 19. század közepéig nyúlik vissza, de napjainkban a 90-es évek elejétől lettek újra életre hívva. Az olvasókörök kulturális téren szerveződő civil kezdeményezések, leginkább nyugdíjasok számára szerveznek rendezvényeket és programokat.

Az olvasókörök több szálon keresztül is kapcsolatba kerülnek az önkormányzattal. A működésükhöz igényelnek támogatást, ehhez a konzultációkon a Kabinet irodával vagy közvetlenül a Jogi irodával kerülnek kapcsolatba. A támogatásokon kívül az olvasókörök biztosítanak helyszínt a polgármester által megrendezett lakossági fórumoknak, amelyek a lakosság véleményének, kérdéseinek, igényeinek kifejezésére alkalmas összejövetelek, amellet, hogy a polgármester tájékoztatni, informálni tudja a lakosokat a város ügyeiről.

4.4 Egyéb kezdeményezések

Hódmezővásárhelyen több civil kezdeményezés is életben van, amelyeket valamilyen formában támogat az önkormányzat. Ilyen a Hódstock fesztivál a Zöld Szikla Művészet- és Természetvédő Alapítvány rendezésében, melynek célja kisebb közönség előtt játszó, kevésbé ismert hazai zenekarok számára fellépési lehetőség biztosítása. További kiemelkedő kezdeményezések az Egészséges Vásárhely program, amely a helyi kórház és az önkormányzat által közösen kidolgozott 10 éves távú egészségmegőrző program. A Petőfi Művelődési központ egyesületei által szervezett kulturális programok, valamint a helyi sportegyesületek tevékenységei, programjai szintén olyan civil kezdeményezések, amelyeket az önkormányzat támogatásán keresztül fel tud karolni. A támogatások között van anyagi és egyéb formájú is (pl.: eszközök, helyszín biztosítása, stb.).

5. Összegzés

A tanulmányban végig vettük a hódmezővásárhelyi önkormányzat különböző partnereinek bevonását, ezek között is az intézményesített és egyedi folyamatokat.

Az intézményesített bevonások közül kiemeltük a polgármesteri szintről kiinduló kezdeményezéseket. A polgármester a saját működésén keresztül képviselő az önkormányzat partnerek felé való nyitottságát, kezdeményezőképességét, és együttműködését. A polgármester által működtetett bevonások között vannak a különböző lakossági fórumok és roma fórum, amelyek a tájékoztatáson kívül a város ügyeiben való személyes eszmecserekre adnak lehetőségek. Ezek előnye, hogy a polgármester több irányból és fórumról tud az érintettektől információt beszerezni, amiket a város vezetésével kapcsolatos döntéseibe, illetve a város ügyeit érintő tervek kialakításába be tud csatornázni.

Szintén a polgármesterhez közvetlenül kapcsolódik a szenátusok működése. A város ügyeiben, és a jövőre vonatkozó tervezésekben a polgármester két, civilekből álló tanács, a civil és a gazdasági szenátus véleményét, visszajelzéseit és elgondolásait kéri ki. A szenátusok tagjai olyan köztisztviselőben álló polgárok, akik a város életében és működésében fontos szerepet töltenek be akár vállalkozásaikon keresztül, akár szellemi vagy egyéb alkotó munkásságukkal.

A szenátusok véleményezését a város jövőjét és működését meghatározó tervekkel kapcsolatban a polgármester a további partnerek, így a lakossággal és egyéb szervezetekkel való konzultációkkal egészíti ki. Ezzel széles körű véleménynyilvánítást és bevonást tesz lehetővé.

Az intézményesített bevonás további módjai kapcsolódnak az Oktatási csoporthoz és a Városfejlesztési irodához. Ezek az irodák és csoportok a kialakult koncepciók és stratégiák mentén szervezik az együttműködéseket a saját területeiken. A szoros, mindennapi kapcsolattartásoknak, kialakított jó személyes kapcsolatoknak és az összefogott koordinációnak köszönhetően ezeken a területeken szintén széles körű bevonásra és együttműködésre nyílik lehetősége a Hivatalnak és a városnak.

Az önkormányzat a városi civilek működésének támogatását egy erre a célra létrehozott közalapítvány működésén keresztül biztosítja. A közalapítvány a városi versenyszféra

felajánlásaiból tudja a helyi szervezetek működését támogatni, ezáltal a közalapítványon keresztül nem csak a civil szervezetekkel, hanem a város gazdasági szereplővel is megvalósul együttműködés.

Az önkormányzat városban megtalálható egyházak számára megkülönböztetés nélkül ad támogatást, ennek kialakult módja az egyházi tulajdonban lévő temetők Városellátón keresztüli munkálatainak átvállalása. Az egyházakkal az oktatás területén is történik együttműködés, amelynek során a városi antiszegregációs program közös megvalósítására törekednek.

A döntéshozatalba való teljes bevonás valósul meg a biztossági munka kiegészítését jelentő civil tanácsadó testületek munkáján keresztül, akik a különböző ügyekben érdemi döntéseket hoznak meg.

Összességében az önkormányzattól induló kezdeményezések széles körű bevonásra törekednek. A konzultációkon, fórumokon keresztül bevonás mellett a legfontosabb partnerekkel való támogató együttműködés valósul meg. Sok civil kezdeményezést karol fel az önkormányzat, de arra is van példa, hogy tényleges együttműködés nélkül, támogató nyilatkozatokon keresztül járulnak hozzá a felek egymás segítéséhez. Felelőségének és szerepének megfelelően az önkormányzat a gazdasági és érdekérvényesítő súlya kapcsán sokkal több kezdeményezést indít és valósít meg, mint a helyi szervezetek. Ezzel együtt bármilyen partnerrel való együttműködésre nyitott az önkormányzat. A lehetőségek feltérképezésén keresztül minden esetben tudnak találni lehetőséget a megállapodásra. Ebben sokat segít az érintettek közös, helyi érdekek és a város ügyei mellett való elköteleződése.

Az önkormányzaton kívülről érkező kezdeményezésekkel kapcsolatban átfogóan egy nyitott, támogató hozzáállást valósít meg a hódmezővásárhelyi önkormányzat.

A partnerek bevonását illető kérdések, a támogatások és együttműködések megállapodásai minden esetben legfelsőbb szinten, a polgármesternél dőlnek el, majd az általános megállapodás keretein belül a Hivatal munkatársai realizálják a támogatásokat. Ennek a fajta működésnek előnye és erőssége, hogy egységes álláspontot képvisel az önkormányzat, illetve a legfelsőbb vezetés egy ember személyében, egészben látja át az önkormányzat partnereivel

való együttműködését. A működésnek ugyanakkor a hátránya szintén a döntések koncentrálásából adódik. Az önkormányzati kezdeményezések kialakításába ugyan széles körben bevonják az érintetteket, mégis az ezekben kijelölt határozott irányok mentén valósulnak meg az elképzelések, ezzel a színesebb, önszerveződésen alapuló fejlődésnek és kezdeményezéseknek szabnak egy határt.

A fejlesztési javaslatunk az önszerveződés serkentéséhez kapcsolódnak. Az erőteljes önkormányzati szerepvállalás mellett fontosnak tartjuk, hogy a felülről induló kezdeményezések széles körű bevonását, majd a tervek megvalósítását megtartva az alulról jövő kezdeményezések számára egy támogató keretrendszer megteremtésével segítse elő a helyi önszerveződést. Ebben a formában az önkormányzatnak egyfajta gondozói, facilitátori szerepet vehet fel, amelyben a különböző kezdeményezéseknek megfelelő formájú támogatást tudja biztosítani.

Emellett javasoljuk újragondolni a kisebbségi referensi munkakört, amelybe a kapcsolattartáson kívül egyéb feladatok koordinálásra, összefogására is alkalmas lehet, mint például a roma fórumhoz kapcsolódóan a kisebbségi érdekvédelmi szervezetek összefogásának elősegítése.

6. Vállalásaink teljesülése

A fejlesztési folyamat belső főfolyamatok lépésének keretében készült ez a visszajelző anyag, amely lefedi a Partnerek bevonását a döntéshozatalba a pályázati tevékenységek közül.

Mennyiben teljesítettük a szerződésben vállaltakat?

Tevékenység	Diagnosztika
Felkészülés (interjúkérdések)	1/2 nap
Helyszínen töltött tanácsadás	2 nap
Dokumentum- és adatelemzés	1 nap
Visszajelző dokumentum elkészítése	1/2 nap
Összesen	4 nap
<i>Szerződésben előírányzott napok száma</i>	4 nap